

Tekst Joris Marsman bij plaatsing Stolpersteine Boomstraat 13 Utrecht.

1. Beste mensen, nabestaanden, familieleden, bewoners van Boomstraat 13, buurtbewoners en vertegenwoordigers van de Stichting Stolpersteine Utrecht.
2. Mijn naam is Joris Marsman en ik zal, namens mijn tak van de familie, enkele inleidende woorden uitspreken alvorens ik het woord zal geven aan mijn neef Maurits Ornstein.
3. Straks gaan wij 3 Stolpersteine plaatsen ter nagedachtenis aan drie voormalige bewoners van Boomstraat 13. Zij moesten vanwege hun Joods zijn, op last van de Duitse bezetter, hun huis verlaten.
4. Hun namen luiden:
 - Maurits Jacob Meijer (69 jaar), zijn vrouw
 - Mietje Meijer Marsman (70 jaar), en de bij hen inwonende neef
 - Wolfram Marsman (28 jaar)De vier kinderen van Maurits en Mietje hebben de oorlog wel overleefd:
 - Jaap, Sophia, Hetty en Wim.
5. Na een korte periode van onderduik zijn de drie die wij nu herdenken opgepakt en via Westerbork in goederenwagens naar de vernietigingskampen in Polen getransporteerd. Daar zijn ze in 1943 vermoord. Maurits en zijn vrouw in Auschwitz, Wolfram in Sobibor.
6. Wij herdenken hen hier niet alleen vandaag, maar hopen dat bij het passeren van deze woning en het zien van deze stenen de gedachte aan deze vermoorde buurtbewoners levend zal blijven. Na 80 jaar zal vrijwel niemand zich hen in persoon kunnen herinneren, maar volgens de Joodse traditie geldt dat zolang de naam van een persoon wordt genoemd, hij of zij in de herinnering voortleeft en niet vergeten is.
7. Mijn relatie tot Maurits, Mietje en Wolfram loopt via mijn oudtante Mietje Marsman. Zij was de zuster van mijn grootvader Michel Marsman. Hij, zijn vrouw en mijn vader, overleefden de oorlog. Mijn grootvader had dus een zuster Mietje en een broer Samuel die met zijn vrouw in Leiden woonde en daar een slagerij had. Hun zoon

heette Wolfram, roepnaam Wolf, Marsman. Hij woonde, tijdens zijn studie veeartsenij, op kamers in de Boomstraat bij zijn oom Maurits en tante Mietje.

8. Noch de zuster van mijn grootvader en haar man, noch zijn broer en zijn echtgenote en hun zoon overleefden de oorlog. Ook veel andere familieleden, oud klasgenoten, mede studenten, collega's en patiënten, burens, vrienden en bekenden die voor mijn grootvader en mijn vader veel betekenden, zijn door de Nazi's vermoord. Een hele familie, een heel menselijk netwerk vernietigd. Met dat verdriet hebben zij zeker geworsteld. Maar er werd bij ons thuis niet over gesproken. Later heeft mijn vader wel toegegeven dat er geen nacht voorbij was gegaan dat hij niet aan de oorlog heeft moeten denken. Hij woonde in de oorlog in Utrecht in het Hospitantenhuis van de Universiteit vanwaar uit hij, na zijn studie vrouwengeneeskunde, dag en nacht, ook tijdens Spertijd, op pad moest om bevallingen te doen. Hij vertelde mij ooit dat hij op weg naar zo'n bevalling 's nachts de stoet met Joden heeft gezien die stilletjes naar het Maliebaanstation werden getransporteerd. Dat moest heel stil gebeuren want de Utrechtse bevolking kon het beter maar niet waarnemen. Misschien bevonden zich in die stoet wel zijn oom en tante of neef. Pas na de oorlog werd de catastrofe die de familie was overkomen in volle omvang duidelijk.
9. Hoewel mijn vader en zijn vader er zich niet over hebben uitgelaten en hun verdriet voor zichzelf hielden, zie ik het als een uitgestelde familieplicht om alle naasten die hen/ons zijn ontvallen te eren met een Stolperstein.
10. Ik heb u vanuit mijn relatie tot Maurits, Mietje en Wolfram toegesproken. Voor Maurits Ornstein is Maurits Jacob Meijer zowel zijn naamgever als zijn overgrootvader. Hij zal nu het woord nemen. Daarna zullen we de stenen samen plaatsen. Ga je gang Maurits.

Amsterdam, 25 mei 2025
JMM

Tekst Maurits Ornstein bij plaatsing Stolpersteine Boomstraat 13 Utrecht.

Utrecht 21 Juni 2025

Lieve Familie, vrienden en buren,

Hartelijk dank Joris voor je introductie en jouw bijzondere initiatief. We zijn allen, in een ver verleden, gerelateerd aan Wolfram Samuel Marsman, geboren in 1845 en Sophia Alter uit 1847. Zij hadden een vleeschhouwerij in Leiden.

Het lijkt wel een eeuwigheid geleden, en toch ook slechts een flits in de cirkel van het leven. We staan hier nu in deze cirkel en spreken weer de namen uit van Wolf en Maurits en Mietje.

Zo blijven ze gebundeld in ons leven.

Het waren gewone mensen die hier vredig woonden.

Maurits Jacob Meijer was gepensioneerd van het boerenbedrijf in Werkendam aan de Maas. Hij ging hier met zijn vrouw Mietje Marsman wonen vlak bij hun oudste dochter Sophia Estella, onze Kleine Oma. Zij was getrouwd met Leonard Salomon Ornstein, Professor in de Natuurkunde aan de Universiteit Utrecht.

Maurits en Mietje hadden gezellig hun studerende neef Wolf in huis.

Onze grootvader overleed al aan het begin van de oorlog in 1941 aan een hartaanval, een 'gebroken hart' eigenlijk nadat hij zijn openbare functies moesten neerleggen. Oma moest het huis verkopen omdat ze geen pensioen kreeg van de bezetter.

Mijn vader Thijs en zijn grote broer Luuk waren jongens van 8 en 10 respectievelijk. Ze zijn op verschillende plekken ondergedoken in de regio Eindhoven via Philips contacten. Mijn vader logeerde op de appel zolder op de boerderij van de ouders van Tante Bets en Oom Jan Heurkens, verzetsheld uit Geldrop.

Toen eind 1942 duidelijk werd wat er allemaal gebeurde aan het Oostfront, was het te laat. Maurits en Mietje wilden niet onderduiken. Mijn vader vertelde dat ze op hun leeftijd meenden toch niet interessant te zijn voor de Duitsers.

Ze wilden ook geen jonge mensen in gevaar brengen. Tragisch kon neef Wolf niet worden gered.

Hoe precies weet ik niet, uiteindelijk kwamen ze in Amsterdam Oost in het

huis van hun oudste zoon Jaap. Daar zijn ze verraden.

Oom Jaap was ondergedoken op een ander adres dan zijn vrouw en dochter. Zijn vrouw Estella Sophia Meijer-Marsman (Oudtante Stel) en hun dochter Emilie Rita Meijer (Tante Liek) zijn opgepakt en door de politie van elkaar gescheiden.

Oma Estella werd als strafgeval via Vught naar Sobibor gedeporteerd. Liek kwam alleen naar de Hollandse Schouwburg. Daar heeft ze als 15-jarig meisje, wekenlang ondergedoken in het hol van de leeuw, en deportatie weten te ontlopen...

Zij heeft als laatste van de familie haar opa Maurits en oma Mietje gezien. Liek overleed dit jaar op 97-jarige leeftijd in Rotterdam.

Kunnen jullie nog wijs worden uit alle namen? Je zou er bijna over struikelen! Gelukkig zijn er nu deze Stolperstenen voor Wolf, Mietje en Maurits om af en toe bij stil te staan. Moge hun ziel voor de eeuwigheid worden gebundeld bij de levenden.

Laten we niet alleen stilstaan bij het verdriet van het verleden. Juist ook bij de namen ter inspiratie in de cirkel van het leven. 'La vie continue, malgré tout!', aldus onze moeder.

Niet alleen de namen overleven...

Vandaag draag ik een extra ring, de trouwring van Maurits Jacob, mijn naamgenoot. De wonderen zijn de wereld nog niet uit!

Laatje niet misleiden door het kwade maar koester het goede.

Moge hier vrede zijn, en ook in het Midden-Oosten.
Vrede, een wens zo oud als Koning Salomon. Shalom!

Maurits Ornstein